A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2025. augusztus 1.*

„Előzetes döntéshozatal – 3821/85/EGK és 165/2014/EU rendelet – A menetíró készülékek időszakos felülvizsgálatára vonatkozó kötelezettség – Eltérés – Az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata és 51. cikkének (1) bekezdése – Az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatályának elve – Büntető jellegű közigazgatási szankciók – Felülvizsgálati kérelem – A felülvizsgálati kérelemmel megtámadott ítéletet követően hatályba lépett új törvény – A »bűnösséget megállapító jogerős ítélet« fogalma”

A C-544/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága) a Bírósághoz 2023. augusztus 28-án érkezett, 2023. augusztus 16-i határozatával terjesztett elő a

T. T.,

a **BAJI Trans s.r.o**.

és

a **Národný inšpektorát práce**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, T. von Danwitz elnökhelyettes, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos (előadó), I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, N. Jääskinen, D. Gratsias és M. Gavalec tanácselnökök, E. Regan, J. Passer, Csehi Z. és O. Spineanu-Matei bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. szeptember 24-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: szlovák.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– T. T. és a BAJI Trans s.r.o. képviseletében M. Mandzák és M. Pohovej advokáti, valamint P. Rumanová advokátka,

– a Národný inšpektorát práce képviseletében M. Mitterpák generálny riaditel és L. Štofová právnička,

– a szlovák kormány képviseletében A. Lukáčik, E. V. Larišová és S. Ondrášiková, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Cherubini avvocato dello Stato,

– az Európai Bizottság képviseletében P. J. O. Van Nuffel és A. Tokár, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2025. február 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának, valamint 51. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az egyrészt T. T. és a BAJI Trans s.r.o., másrészt a Národný inšpektorát práce (nemzeti munkaügyi felügyelet, Szlovákia) között az utóbbi által T. T.-vel szemben kiszabott közigazgatási bírság tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A Charta

3 A Charta 49. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely az elkövetése idején a hazai vagy a nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni. Ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni.”

4 A Charta 51. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevétele mellett – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben […] tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását.”

A 3821/85 rendelet

5 A 2006. március 15-i 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2006. L 102., 1. o.; helyesbítés: HL 2016. L 195., 83. o.) módosított, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló, 1985. december 20-i 3821/85/EGK tanácsi rendelet (HL 1985. L 370., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 227. o.) 3. cikke (1) és (2) bekezdésének az alapügyben szóban forgó jogsértés elkövetésének időpontjában hatályos változata a következőképpen rendelkezett:

„(1) Menetíró berendezést kell beszerelni és használni a tagállamokban nyilvántartott olyan járművekbe, melyeket közúti áru- vagy személyszállításra alkalmaznak, kivéve a 561/2006/EK rendelet 3. cikkében említett járműveket. […]

(2) A tagállamok mentesíthetik a 561/2006/EK rendelet 13. cikke (1) és (3) bekezdésében említett járműveket e rendelet alkalmazása alól.”

6 E rendelet 19. cikke (1) bekezdésének ezen időpontban hatályos változata a következőket írta elő:

„A tagállamok kellő időben és a Bizottsággal folytatott konzultációt követően elfogadják azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek a rendelet végrehajtásához szükségesek lehetnek.

Az ilyen intézkedések többek között felölelik az ellenőrzés szervezését, lefolytatását és eszközeit, valamint a jogsértés esetén alkalmazandó szankciókat.”

7 Az említett rendelet I. melléklete VI. része „Időszakos felülvizsgálatok” című 3. pontjának a) alpontja az alapügyben szóban forgó jogsértés időpontjában a következőképpen rendelkezett:

„A járműbe beépített készülék időszakos felülvizsgálatát legalább kétévenként kell elvégezni és végrehajtható a járművek időszakos műszaki vizsgálatának keretében is.

[…]”

8 A 3821/85 rendeletet 2016. március 2-i hatállyal hatályon kívül helyezte a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről és a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról szóló 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. február 4-i 165/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2014. L 60., 1. o.) 47. cikke.

A 165/2014 rendelet

9 A 165/2014 rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az 561/2006/EK rendelet hatálya alá tartozó, valamely tagállamban nyilvántartott, közúti áru- vagy személyszállításra használt járművekbe menetíró készüléket kell szerelni, és ezeket használni kell.

(2) A tagállamok mentesíthetik e rendelet alkalmazása alól az 561/2006/EK rendelet 13. cikkének (1) és (3) bekezdésében említett járműveket.”

10 E rendelet 23. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A menetíró készülékeket az engedéllyel rendelkező műhelyekkel rendszeresen meg kell vizsgáltatni. A rendszeres vizsgálatokat legalább kétévente el kell végezni.”

11 Az említett rendelet 41. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A tagállamok a nemzeti alkotmányos szabályokkal összhangban megállapítják az e rendelet megsértése esetén kiszabható szankciókra vonatkozó szabályokat, és minden szükséges intézkedést megtesznek azok foganatosítása érdekében. Az említett szankcióknak hatékonyaknak, arányosnak, visszatartó erejűnek és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük, és meg kell felelniük [a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályokkal kapcsolatos 3820/85/EGK és a 3821/85/EGK tanácsi rendelet végrehajtásának minimumfeltételeiről és a 88/599/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. március 15-i] 2006/22/EK [európai parlamenti és tanácsi] irányelvben [(HL 2006. L 102., 35. o.)] meghatározott jogsértési kategóriáknak.”

12 Ugyanezen rendelet 48. cikkének második bekezdése értelmében:

„E rendelet – a 46. cikkben szereplő átmeneti rendelkezésekre figyelemmel – 2016. március 2-től alkalmazandó. […]”

Az 561/2006 rendelet

13 Az 561/2006 rendelet 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ez a rendelet a közúti személy- és áruszállítást végző járművezetőkre vonatkozó vezetési időkkel, szünetekkel és pihenőidőkkel kapcsolatos szabályokat állapít meg a szárazföldi szállítási módok közötti verseny feltételeinek harmonizálása érdekében, különös tekintettel a közúti szektorra, valamint a munkakörülmények és a közúti biztonság javítására. Ezen rendelet célja továbbá a hatékonyabb tagállami ellenőrzési és végrehajtási gyakorlat elősegítése, valamint a jobb munkagyakorlat bevezetése a közúti szállítási iparágon belül.”

14 E rendelet 3. cikke felsorolja a közúti szállítást végző járművek azon kategóriáit, amelyekre az említett rendelet nem alkalmazandó. Az előre kevert beton szállítására használt járművek e felsorolásban nem szerepelnek.

15 Ugyanezen rendelet 13. cikkének (1) bekezdése a szállításra használt járművek azon kategóriáit sorolja fel, amelyek esetében – amennyiben ez nem sérti az 561/2006 rendelet 1. cikkében szereplő célokat – a tagállamok e rendelet 5–9. cikke alól kivételeket engedélyezhetnek.

16 E 13. cikk (1) bekezdésének az alapügyben szóban forgó jogsértés időpontjában alkalmazandó változata az előre kevert beton szállítására használt járműveket nem említette.

17 Az említett 13. cikk (1) bekezdését azonban módosította az 561/2006/EK rendeletnek a maximális napi és heti vezetési időre, a minimum szünetekre, valamint a napi és heti pihenőidőre vonatkozó minimumkövetelmények tekintetében és a 165/2014/EU rendeletnek a menetíró készülékkel történő helymeghatározás tekintetében történő módosításáról szóló, 2020. július 15-i (EU) 2020/1054 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2020. L 249., 1. o.; helyesbítések: HL 2020. L 252., 57. o.; HL 2020. L 269., 43. o.; HL 2020. L 269., 44. o.; HL 2020. L 307., 33. o.; HL 2021. L 137., 20. o.).

18 E módosítást követően, amely 2020. augusztus 20-tól alkalmazandó, ugyanezen 13. cikk (1) bekezdésének r) pontja immár megemlíti az „előre kevert beton szállítására használt járművek[et]” azon járművek között, amelyek az 561/2006 rendelet 5–9. cikke alóli kivételek hatálya alá tartozhatnak.

A 2988/95/EK, Euratom rendelet

19 Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL 1995. L 312., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 340. o.) 1. cikke kimondja:

„(1) Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelme céljából a közösségi joggal kapcsolatos szabálytalanságok esetére egy keretszabályozás kialakítására kerül sor az egységes ellenőrzések, a közigazgatási intézkedések, továbbá szankciók tekintetében.

(2) Szabálytalanság a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése, amelynek eredményeként a Közösségek általános költségvetése vagy a Közösségek által kezelt költségvetések kárt szenvednek vagy szenvednének, akár közvetlenül a Közösségek nevében beszedett saját forrásokból származó bevétel csökkenése vagy kiesése révén, akár indokolatlan kiadási tételek miatt.”

20 E rendelet 2. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik:

„Semmilyen közigazgatási szankció nem alkalmazható, ha a szabálytalanságot megelőzően közösségi jogi rendelkezés nem rendelkezett arról. A közösségi jogszabályba foglalt, közigazgatási szankciót tartalmazó rendelkezések későbbi módosítása esetén a kevésbé szigorú rendelkezéseket kell alkalmazni visszaható hatállyal.”

A szlovák jog

21 Az Ústava Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság alkotmánya) 50. cikkének (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A cselekmény elkövetésekor hatályos törvény alapján kell a cselekmény büntethetőségét értékelni, illetve az e cselekményért járó büntetésről határozni. A legutóbbi törvényt kell alkalmazni, ha az az elkövetőre nézve enyhébb.”

22 A 2007. szeptember 13-i zákon č. 461/2007 Z. z. o používaní záznamového zariadenia v cestnej doprave (a közúti közlekedésben használt menetíró készülékek használatáról szóló, 461/2007. sz. törvény) 2. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az autóbuszos szállítást vagy közúti árufuvarozást végző szállítási vállalkozás gondoskodik arról, hogy menetíró készüléket építsenek be a személy- vagy áruszállításra használt valamennyi járműbe, és – eltérő rendelkezés hiányában – a szállítás során adatrögzítő lapokat és [járművezetői] kártyákat használ.

(2) A szállítási vállalkozás (1) bekezdés szerinti kötelezettsége nem vonatkozik a külön jogszabályokban [hivatkozás az 561/2006 rendelet 3. cikkére és 13. cikkének (1) bekezdésére] meghatározott, szállításhoz használt járművekre.”

23 A zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. z 13. septembra 2007 (a fuvarozással kapcsolatos munkaidő-szervezésről, a munkaügyi ellenőrzésekről szóló 125/2006. sz. törvény módosításáról, a be nem jelentett munkáról és az illegális foglalkoztatásról szóló 82/2005. sz. törvény módosításáról, valamint egyes törvények módosításáról szóló 462/2007. sz. törvénynek a 2007. szeptember 13-i 309/2007. sz. törvénnyel módosított változata) 38. §-a (1) bekezdése a) pontjának 1. alpontja előírja:

„Szabálysértést követ el az a járművezető, aki menetíró készülék nélküli vagy az időszakos felülvizsgálatnak meg nem felelő menetíró készülékkel felszerelt járművet vezet, vagy aki a menetíró készülékkel visszaél.”

24 A 2015. május 21-i zákon č. 162/2015 Správny súdny poriadok (a közigazgatási bíráskodásról szóló, 162/2015. sz. törvény) (a továbbiakban: CJA) 2016. július 1-jén lépett hatályba.

25 A CJA 145. §-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) A közölt ítélet az alábbiakban foglalt eltérő rendelkezés hiányában jogerős.

(2) A közigazgatási bíróság ítélete a közlésétől számított egy hónapos határidő elteltével válik jogerőssé, vagy ha ugyanezen határidőn belül felülvizsgálati kérelmet nyújtanak be ezen ítélettel szemben, amennyiben a határozat a következőkre vonatkozott:

[…]

c) közigazgatási szankcióval kapcsolatos közigazgatási bírósági jogorvoslat,

[…]”

26 E törvény 438. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A közigazgatási bíróság jogerős határozatai ellen felülvizsgálati kérelem nyújtható be […]”

27 Az említett törvény 440. §-ának (1) bekezdése értelmében:

„A felülvizsgálati kérelem kizárólag azon alapulhat, hogy a közigazgatási bíróság az eljárás során vagy határozatában tévesen alkalmazta a jogot, mivel:

a) nem rendelkezett hatáskörrel vagy illetékességgel a jogvita elbírálására,

b) a jogvitában részt vevő fél nem rendelkezett kereshetőségi joggal,

c) a jogvitában részt vevő fél nem volt teljes mértékben cselekvőképes és így jogosult arra, hogy a közigazgatási bíróság előtt függetlenül járjon el, továbbá nem képviselte törvényes képviselő vagy a nevében eljáró törvényes gyám,

d) ugyanazon kérdés már jogerős határozat tárgyát képezte, vagy ugyanabban az ügyben már indult eljárás,

e) az ügyet kizárt bíró vagy szabálytalanul létrehozott közigazgatási bíróság bírálta el,

f) a közigazgatási bíróság nem megfelelő eljárással megakadályozta az egyik felet eljárási jogainak gyakorlásában, így sérült a tisztességes eljáráshoz való jog,

g) a közigazgatási bíróság téves jogalkalmazás alapján határozott,

h) a közigazgatási bíróság úgy határozott, hogy eltér a [legfelsőbb közigazgatási bíróság] állandó ítélkezési gyakorlatától,

i) a közigazgatási bíróság nem tartotta tiszteletben a felülvizsgálati eljárásban hozott hatályon kívül helyező határozatban kifejtett kötelező erejű jogi véleményt, vagy

j) a keresetet jogellenesen utasították el.”

28 Ugyanezen törvény 454. §-a kimondja:

„A [felülvizsgálati bíróság] határozata szempontjából a közigazgatási bíróság megtámadott határozata kihirdetésének vagy meghozatalának időpontjában fennálló helyzet a meghatározó.”

29 A CJA 462. §-a a következőket írja elő:

„(1) Ha a vizsgálatot követően a felülvizsgálati bíróság megállapítja a felülvizsgálati kérelem megalapozottságát, úgy határoz, hogy a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és jellegétől függően az ügyet visszautalja a közigazgatási bíróság elé az eljárás folytatása érdekében, vagy az eljárást megszünteti, vagy adott esetben az ügyet átteszi az annak elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz.

(2) Ha a felülvizsgálati bíróság arra a következtetésre jut, hogy a közigazgatási hatóság megtámadott határozata vagy a közigazgatási hatóság megtámadott intézkedése nem felel meg a jogszabályoknak, és a közigazgatási bíróság a keresetet elutasította, a közigazgatási bíróság határozatát megváltoztathatja úgy, hogy a közigazgatási hatóság megtámadott határozatát vagy a közigazgatási hatóság megtámadott intézkedését megsemmisíti, és az ügyet az eljárás folytatása érdekében visszautalja hozzá.

[…]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

30 A 2016. december 8-i közigazgatási határozatban megállapították T. T. vétkességét a 462/2007. sz. törvény 38. §-a (1) bekezdése a) pontja 1. alpontjának megsértése miatt, mivel 2015. november 4-én betont szállított a BAJI Trans tulajdonában lévő olyan járművel, amelynek menetíró készüléke nem képezte érvényes időszakos felülvizsgálat tárgyát. E jogcímen T. T.-vel szemben 200 euró bírságot szabtak ki.

31 2017. április 3-i határozatával a nemzeti munkaügyi felügyelet elutasította a T. T. által a 2016. december 8-i határozattal szemben benyújtott közigazgatási jogorvoslati kérelmet.

32 T. T. és a BAJI Trans e közigazgatási határozatokkal szemben keresetet indított a Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság, Szlovákia) előtt.

33 2019. március 27-i határozatával a Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság) a BAJI Trans keresetét mint elfogadhatatlant, T. T. keresetét pedig mint megalapozatlant elutasította. E bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy a 3821/85 rendelet 3. cikke, valamint a 461/2007. sz. törvény 2. §-ának (1) bekezdése – az 561/2006 rendelet 3. és 13. cikkében foglalt kivételek sérelme nélkül – előírja a menetíró készülék közúti szállítójárművekben való használatának kötelezettségét. E kivételek azonban nem terjedtek ki a betonszállító járművekre.

34 2019. július 15-én T. T. és a BAJI Trans e határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) előtt.

35 2020. augusztus 24-én benyújtottak beadványukban e felek hangsúlyozták, hogy az 561/2006 rendeletet a 2020/1054 rendelet módosította. E módosítás, amelyre a felülvizsgálati kérelmük benyújtását követően került sor, azzal a következménnyel jár, hogy a 2015. november 4-én elkövetett cselekmények már nem jogellenesek. Következésképpen az ilyen módosítást a Szlovák Köztársaság alkotmánya 50. cikke (6) bekezdésének megfelelően figyelembe kell venni.

36 2021. augusztus 1-jén a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága), azaz a kérdést előterjesztő bíróság megkezdte a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) közigazgatási tanácsa által 2021. július 31-ig elbírálandó valamennyi ügy vizsgálatát, ideértve T. T. és a BAJI Trans felülvizsgálati kérelmét is.

37 Először is a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a *lex mitior* elvét a Charta 49. cikke rögzíti, hangsúlyozva ugyanakkor, hogy e cikk csak akkor alkalmazható, ha az alapeljárás olyan helyzetre vonatkozik, amelyben valamely tagállam a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az Unió jogát hajtja végre.

38 Mivel az alapügyben szóban forgó nemzeti törvényeket a 3821/85 és a 165/2014 rendelet végrehajtása érdekében fogadták el, ideértve az e rendeletekből eredő, szankciórendszer létrehozására vonatkozó kötelezettséget is, a kérdést előterjesztő bíróság hajlik annak megállapítására, hogy egyrészt a nemzeti munkaügyi felügyelet a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében uniós jogot hajtott végre, amikor T. T. vétkességéről határozott, és őt

szankcionálta, másrészt pedig, hogy maga a kérdést előterjesztő bíróság is e jogot hajtja majd végre, amikor az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati kérelemről határoz. E bíróság azonban kéri, hogy a Bíróság erősítse meg ezt az értelmezést.

39 Másodszor a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény; a továbbiakban: EJEE) 6. cikkében előírt követelményeknek való megfelelés érdekében mind az egyén büntető jellegű szankcionálására hivatott közigazgatási hatóságoknak, mind pedig az e közigazgatási határozatokkal szemben benyújtott kereseteket korlátlan felülvizsgálati jogkörben elbíráló bíróságoknak alkalmazniuk kell az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatályának elvét. E bíróság hajlik azon álláspontra, hogy ugyanezen érvelés érvényes a Charta 49. cikkének (1) bekezdésére is. Mindazonáltal meg kíván győződni arról, hogy e rendelkezés egyaránt alkalmazandó-e mind a közigazgatási szankció kiszabásához vezető eljárásban, mind pedig az e szankció jogszerűségének vizsgálatára irányuló bírósági eljárásban.

40 Harmadszor a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy felülvizsgálati bíróságként figyelembe kell-e vennie azt az enyhébb büntetőtörvényt, amelyet a nemzeti jog alapján jogerősnek tekintett bírósági határozat kihirdetését követően fogadtak el, amely határozattal szemben a BAJI Trans és T. T. felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

41 E tekintetben e bíróság rámutat arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatályának elve alkalmazandó a büntetőeljárásokban a jogerős határozat meghozataláig, azonban még nem határozott arról, hogy az ilyen határozat jogerős jellegét hogyan kell értékelni.

42 Az említett bíróság úgy véli, hogy még ilyen irányú kérelem hiányában is figyelembe kell vennie a büntetés megállapításának alapelveit, köztük az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatályának elvét.

43 Mindazonáltal ugyanezen bíróság rámutat egyrészt arra, hogy a szlovák jogban a felülvizsgálati kérelmet elméletileg rendkívüli jogorvoslatnak tekintik, éppen azért, mert jogerős bírósági határozat ellen irányul, másrészt pedig, hogy e bíróság azon jogi helyzethez van kötve, amely e határozat kihirdetésének időpontjában állt fenn.

44 Mindemellett arra is rámutat, hogy a szlovák törvényben előírt felülvizsgálati okokat tágan fogalmazták meg, és azok főszabály szerint minden jogi és eljárási hibára kiterjednek. Továbbá a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek főszabály szerint joga van ahhoz, hogy kérelmét elbírálják, és hogy a felülvizsgálati eljárás szabályosan és közvetlenül az alsóbb fokú közigazgatási bíróság előtti eljárást követően történjen meg.

45 E körülmények között a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni [a Charta] 51. cikkének (1) bekezdését, hogy a tagállam uniós jogot hajt végre, ha a nemzeti jog alapján kötelezettségszegésért közigazgatási szankciót szab ki abban az esetben, ha e kötelezettség az uniós jogból ered, a tagállamok pedig kötelesek szankciót kiszabni e kötelezettség megsértése miatt, amint azt a 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és a 165/2014 rendelet 41. cikkének (1) bekezdése előírja?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni [a Charta] 49. cikkének (1) bekezdését és az abban foglalt *lex posterior mitius* (az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatálya) elvét, hogy az a közigazgatási jogsértés miatt kiszabott szankciókra is alkalmazandó abban az esetben, ha a vétkességet és a szankciót először nem bíróság, hanem közigazgatási hatóság bírálja el, és ezt követően e közigazgatási hatóság határozatának közigazgatási bíróság általi felülvizsgálatára is ezen elv alkalmazandó?

3) A második kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni [a Charta] 49. cikkét és az abban foglalt *lex posterior mitius* elvét, hogy az a nemzeti közigazgatási vagy bírósági eljárásokban – függetlenül azok szakaszától – alkalmazandó?

4) A harmadik kérdésre adott nemleges válasz esetén milyen szempontok alapján határozzák meg ezt a szakaszt? Konkrétan, [a Charta] 49. cikkét és az abban foglalt *lex posterior mitius* elvét úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazandó az olyan közigazgatási perben, amelynek tárgya felülvizsgálati kérelemhez hasonló jogorvoslat, és így egy olyan bíróságnak, mint a Najvyšší správny súd Slovenskej republiky [(a Szlovák Köztársaság legfelsőbb közigazgatási bírósága)] – az ezen felülvizsgálati kérelmet másod- és végső fokon elbíráló legfelsőbb közigazgatási bíróság –, figyelembe kell vennie a közigazgatási hatóság, és nem bíróság előtti eljárás tárgyát képező közigazgatási szabálysértés elkövetője javára bekövetkezett azon jogszabályváltozást, amelyre csak azt követően került sor, hogy az alsóbb fokú közigazgatási bíróság[nak a végső fokon eljáró bíróság általi] felülvizsgálatnak alávetett határozata jogerőre emelkedett?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

46 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely tagállam e rendelkezés értelmében az uniós jogot hajtja végre akkor, amikor a 3821/85 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének és a 165/2014 rendelet 41. cikke (1) bekezdésének megfelelően közigazgatási szankciót szab ki valamely jármű vezetőjével szemben az e rendeletekben előírt kötelezettségek ez utóbbi általi megsértése miatt.

47 Előzetesen a szlovák kormány azzal érvel, hogy az e kérdésre adandó válasz olyannyira nyilvánvaló, hogy azt nem szükséges megválaszolni. Amennyiben ezen észrevételt úgy kell tekinteni, mint amely az említett kérdés elfogadhatóságának megkérdőjelezésére irányul, elegendő emlékeztetni arra, hogy még azt feltételezve is, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adandó válasz nem enged teret semmilyen észszerű kétségnek, e kérdés akkor sem válik elfogadhatatlanná (lásd ebben az értelemben: 2011. december 1-jei Painer ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 65. pont; 2023. május 11-i MOMTRADE RUSE ítélet, C-620/21, EU:C:2023:395, 38. pont).

48 E pontosításra figyelemmel a Charta 51. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre.

49 Az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat így az uniós jog által szabályozott valamennyi helyzetre alkalmazni kell, az ilyen helyzeteken kívül azonban nem (2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 19. pont).

50 Egyébiránt a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a tagállam a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre akkor, amikor a valamely uniós jogi aktusban előírt azon kötelezettségét teljesíti, hogy az e jogi aktusban említett jogsértések esetére szankciókat írjon elő (lásd ebben az értelemben: 2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 27. pont; 2023. október 19-i G. ST. T. [A büntetés arányossága bitorlás esetén] ítélet, C-655/21, EU:C:2023:791, 43. pont).

51 A jelen ügyben a 2020/1054 rendelet hatálybalépése előtt mind a T. T. által elkövetett jogsértés időpontjában alkalmazandó 3821/85 rendelet, mind pedig a 165/2014 rendelet – eltérés lehetősége nélkül – előírta, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló járművekben menetíró készüléknek kell lennie, valamint hogy e menetíró készüléket időszakos felülvizsgálatnak kell alávetni. Egyébiránt a 3821/85 rendelet 19. cikkének (1) bekezdéséből és a 165/2014 rendelet 41. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy azok arra kötelezik a tagállamokat, hogy e rendeletek rendelkezéseinek megsértését szankcionálják.

52 Ebből következik, hogy a szlovák hatóságok azáltal, hogy elfogadták a 462/2007. sz. törvény 38. §-a (1) bekezdése a) pontjának 1. alpontját, és közigazgatási bírságot szabtak ki T. T.-vel szemben amiatt, hogy 2015. november 4-én előre kevert betont szállító járművet vezetett anélkül, hogy betartotta volna az e járműbe kötelezően beszerelendő menetíró készülék időszakos felülvizsgálatára vonatkozó kötelezettségeket, a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtották végre.

53 Mindemellett az alapeljárás közelebbről arra a lehetőségre vonatkozik, hogy T. T.-t a 2020/1054 rendelet hatálybalépése előtt elkövetett ilyen jogsértés miatt szankcionálják, noha e rendelet és a 461/2007. sz. törvény 2. §-a (2) bekezdésének együttes hatása miatt az előre kevert betont szállító járművek a szlovák jog szerint immár mentesülnek a menetíró készülékkel való felszerelésre vonatkozó kötelezettség alól.

54 Ennélfogva annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára teljes körű választ lehessen adni, arra is rá kell mutatni, hogy a releváns nemzeti szabályozás ilyen módosításával a szlovák jogalkotó a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot is végrehajtotta.

55 E jogalkotó ugyanis ezáltal élt a 165/2014 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében számára biztosított azon lehetőséggel, hogy a 2020/1054 rendelettel kiegészített 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében említett jármű-kategóriákat mentesítse a menetíró készülékkel való felszerelésre vonatkozó kötelezettség alól.

56 Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, ha valamely tagállam olyan diszkrecionális vagy mérlegelési jogkör keretében hoz intézkedéseket, amely szerves részét képezi valamely uniós jogi aktus által létrehozott rendszernek, úgy kell tekinteni, hogy e tagállam a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre (lásd e tekintetben: 2017. június 13-i Florescu és társai ítélet, C-258/14, EU:C:2017:448, 48. pont; 2024. július 29-i protectus ítélet, C-185/23, EU:C:2024:657, 59. pont).

57 Az alapeljárás tehát olyan nemzeti szabályozásra vonatkozik, amely a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre, így a Chartában elismert alapvető jogokból eredő követelményeket e jogvita keretében tiszteletben kell tartani (lásd ebben az értelemben: 2024. október 4-i Real Madrid Club de Fútbol ítélet, C-633/22, EU:C:2024:843, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam e rendelkezés értelmében az uniós jogot hajtja végre akkor, amikor egyrészt a 3821/85 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének és a 165/2014 rendelet 41. cikke (1) bekezdésének megfelelően közigazgatási szankciót szab ki valamely jármű vezetőjével szemben az e rendeletekben előírt kötelezettségek ez utóbbi általi megsértése miatt, másrészt pedig ezt követően él az utóbbi rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében számára biztosított azon lehetőséggel, hogy bizonyos közúti szállítójárműveket mentesítsen e kötelezettségek betartása alól.

A második kérdésről

59 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy az alkalmazható az olyan szabály alapján kiszabott közigazgatási szankcióra, amelyet e szankció kiszabását követően úgy módosítottak, hogy az a szankcionált személy számára enyhébbé vált.

60 Elöljáróban hangsúlyozni kell, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata előírja, hogy ha valamely bűncselekmény elkövetése után a törvény enyhébb büntetés kiszabását rendeli, az enyhébb büntetést kell alkalmazni.

61 E rendelkezés ily módon az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatályú alkalmazásának elvét rögzíti, amelyet az EJEE 7. cikke is biztosít (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2009. szeptember 17., Scoppola kontra Olaszország (2), CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, 109. §).

A Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának hatályáról

62 A Charta 49. cikkét illetően az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatokból (HL 2007. C 303., 17. o.) kitűnik, hogy e rendelkezés a büntetőjog területén alkalmazandó.

63 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 52. pontjában rámutatott, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy többek között a Charta 49. cikkének alkalmazásában annak értékelése szempontjából, hogy valamely szankció büntetőjogi jellegű-e, három kritérium releváns. Az első kritérium a jogsértés belső jog szerinti jogi minősítése, a második maga a jogsértés jellege, a harmadik pedig az érintett személlyel szemben kiszabható szankció súlyossága (lásd ebben az értelemben: 2012. június 5-i Bonda ítélet, C-489/10, EU:C:2012:319, 37. pont; 2023. május 4-i Agenția Națională de Integritate ítélet, C-40/21, EU:C:2023:367, 34. pont).

64 Bár a kérdést előterjesztő bíróság feladata – e kritériumok tükrében – annak megítélése, hogy a T. T.-vel szemben kiszabott bírság a Charta 49. cikkének (1) bekezdése értelmében vett büntető jelleget ölt-e, a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálása során pontosításokat adhat, amelyek célja, hogy iránymutatást adjanak e bíróságnak az általa elvégzendő értékeléshez (lásd ebben az értelemben: 2023. május 4-i Agenția Națională de Integritate ítélet, C-40/21, EU:C:2023:367, 36. pont).

65 E tekintetben mindenekelőtt az első, a jogsértés belső jog szerinti jogi minősítésére vonatkozó kritériumot illetően a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó jogsértés a szlovák jog szerint szabálysértésnek minősül.

66 A Charta 49. cikkének alkalmazása azonban kiterjed – még azon jogsértések esetében is, amelyek a belső jog szerint nem minősülnek „büntető” jellegűnek – mindazon eljárásokra és szankciókra, amelyeket a jelen ítélet 63. pontjában hivatkozott másik két kritérium alapján büntető jellegűnek kell tekinteni (lásd ebben az értelemben: 2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 88. pont; 2023. szeptember 14-i Vinal ítélet, C-820/21, EU:C:2023:667, 49. pont).

67 Ezt követően a második, magára a jogsértés jellegére vonatkozó kritérium kapcsán azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó intézkedés célja irányul-e többek között megtorlásra, ami a Charta 49. cikke értelmében vett büntető jellegű szankció jellemzője, és önmagában az a körülmény, hogy e szankció megelőzésre irányuló célt is követ, nem foszthatja meg azt a büntetőjogi szankciónak való minősítéstől. A büntetőjogi szankciók ugyanis a jellegüknél fogva egyaránt szolgálják a jogellenes magatartás megtorlását és megelőzését. Ellenben egy olyan intézkedés, amely csupán az adott jogsértéssel okozott kár megtérítésére korlátozódik, nem ölt büntető jelleget (2021. június 22-i Latvijas Republikas Saeima [Büntetőpontok] ítélet, C-439/19, EU:C:2021:504, 89. pont; 2023. szeptember 14-i Vinal ítélet, C-820/21, EU:C:2023:667, 50. pont).

68 A jelen ügyben úgy tűnik, hogy a menetíró készülék bizonyos típusú járművekben való meglétével és időszakos felülvizsgálatával kapcsolatos kötelezettségek megsértése miatti közigazgatási bírságok mind az e jogsértésektől való elrettentésre, mind pedig azok szankcionálására irányuló célokat követnek, anélkül hogy az e jogsértések által okozott kár megtérítésére lennének hivatottak.

69 Ezenkívül a Bíróság már megállapította, hogy az, hogy a szóban forgó intézkedés nem általában a nyilvánosságot érinti, hanem a címzettek meghatározott kategóriáját, akik – mivel az uniós jogban kifejezetten szabályozott tevékenységet végeznek – kötelesek megfelelni az e jogban előírt feltételeknek, arra utalhat, hogy ezen intézkedésnek nincs megtorló célja, és így hozzájárulhat annak megállapításához, hogy az említett intézkedés nem büntető jellegű, feltéve hogy ezen intézkedés arra szorítkozik, hogy megfossza címzettjét az uniós jogban számára elismert bizonyos konkrét jogosultságoktól, mivel az illetékes közigazgatási hatóság úgy ítélte meg, hogy az említett jogosultságok biztosításának feltételei már nem teljesülnek (lásd ebben az értelemben: 2023. szeptember 14-i Vinal ítélet, C-820/21, EU:C:2023:667, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig az alapügyben szóban forgó bírságnak nyilvánvalóan nincs ilyen célja.

70 Végül a harmadik, a kiszabható szankció súlyossági fokára vonatkozó kritériumot illetően meg kell állapítani, hogy a súlyosság e fokát a releváns rendelkezésekben előírt büntetési tétel felső határa alapján kell értékelni (2023. szeptember 14-i Vinal ítélet, C-820/21, EU:C:2023:667, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 A jelen ügyben a tárgyaláson hangsúlyozták, hogy az olyan szabálysértés, mint amelyet T. T. követett el, legfeljebb 1699 euró összegű közigazgatási bírsággal sújtható. Ezenfelül, amint azt a szlovák kormány e tárgyaláson hangsúlyozta, úgy tűnik, hogy e bírság mellett a járművezetéstől két évre történő eltiltás is kiszabható. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az ilyen szankciók együttesen kellően szigorúak lehetnek-e ahhoz, hogy azokat megtorló, következésképpen pedig büntető jellegűeknek lehessen minősíteni.

72 Azt a körülményt is figyelembe kell venni, hogy az engedéllyel rendelkező műhely által nem felülvizsgált menetíró készülék használata a 2020. július 15-i (EU) 2020/1057 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2020. L 249., 49. o.; helyesbítés: HL 2023. L 188., 63. o.) módosított

2006/22 irányelv III. mellékletének H1. pontja értelmében különösen súlyos jogsértésnek minősül. A 165/2014 rendelet 41. cikkének (1) bekezdése ugyanis megköveteli a tagállamoktól, hogy ne csak hatékony, arányos, visszatartó erejű és megkülönböztetéstől mentes, hanem a 2006/22 irányelvben meghatározott jogsértési kategóriáknak is megfelelő szankciókat írjanak elő.

73 Ha azonban a releváns körülmények összességének vizsgálata alapján e bíróság úgy ítéli meg, hogy e bírság nem büntető jellegű, és hogy ennélfogva a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata az alapeljárásra nem alkalmazandó, a jelen ügyben semmilyen uniós jogi szabály nem írja elő a *lex mitior* elvének tiszteletben tartását.

74 Közelebbről, a kérdést előterjesztő bíróság nem támaszkodhatna az enyhébb büntetés visszaható hatályú alkalmazására vonatkozó általános uniós jogelvre.

75 Egyrészt ugyanis kétségtelen, hogy a Bíróság a tagállamok közös alkotmányos hagyományaira támaszkodva már a Charta hatálybalépését megelőzően kimondta ilyen elv fennállását (2005. május 3-i Berlusconi és társai ítélet, C-387/02, C-391/02 és C-403/02, EU:C:2005:270, 68. és 69. pont). Ugyanakkor, amint arra a főtanácsnok az indítványának 67. pontjában lényegében rámutatott, nincs olyan közös alkotmányos hagyomány, amely megalapozhatná a *lex mitior* elvének a nem büntető jellegű szankciókra való kiterjesztését.

76 E következtetést megerősíti a Charta szerzőinek azon döntése, hogy az enyhébb büntetőtörvénynek a 49. cikk (1) bekezdésének utolsó mondatában biztosított elvének hatályát kizárólag a büntetőjog területére tartozó intézkedésekre korlátozzák, csakúgy, mint az a tény, hogy az EJEE 7. cikkének hatálya is kizárólag ezen intézkedésekre korlátozódik.

77 Másrészt azt a tényt, hogy az enyhébb büntetés visszaható hatályú alkalmazását előíró általános elv hatálya a büntetőjog területére korlátozódik, nem kérdőjelezi meg a 2988/95 rendelet 2. cikke (2) bekezdésének második mondata, amely szerint a hatáskörrel rendelkező hatóságok feladata, hogy az e rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „az Unió pénzügyi érdekeit esetlegesen sértő szabálytalanságot megvalósító magatartásra” visszaható hatállyal alkalmazzák a kevésbé szigorú közigazgatási szankciókat bevezető ágazati uniós szabályozásban foglalt rendelkezések által bevezetett későbbi módosításokat.

78 Kétségtelen, hogy e rendelkezés előírja az uniós jog azon rendelkezéseinek visszaható hatályú alkalmazását, amelyek csökkentik a közigazgatási szankciókra vonatkozó szabályozás szigorúságát, anélkül hogy a hatálya kizárólag a büntető jellegű szankciókra korlátozódna.

79 Mindemellett, amint azt a főtanácsnok az indítványának 70. pontjában hangsúlyozta, az a körülmény, hogy az uniós jogalkotó a 2988/95 rendelet 2. cikkének (2) bekezdésében szükségesnek tartotta az enyhébb büntetés visszaható hatályú alkalmazására vonatkozó általános uniós jogelv kiterjesztését az e rendelet 1. cikke értelmében vett „az Unió pénzügyi érdekeit esetlegesen sértő szabálytalanságokra” vonatkozó valamennyi közigazgatási szankcióra, függetlenül attól, hogy ezek büntető jellegűek-e, vagy sem, éppen arról tanúskodik, hogy ezen elv önmagában az ilyen jelleggel nem rendelkező szankciókra nem alkalmazható.

A Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának alkalmazási feltételeiről

80 A Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata szerinti, a bűncselekmény elkövetését követően hozott törvény alkalmazására vonatkozó kötelezettségnek az a feltétele, hogy e törvény „enyhébb büntetés kiszabását rendel[je el]”.

81 E rendelkezés alkalmazása tehát a jogszabályok időbeli egymásutániságát feltételezi, és azon a megállapításon alapul, hogy az érintett jogrendben a jogalkotó a jogsértés elkövetője számára kedvező módon megváltoztatta álláspontját a bűncselekményi tényállás büntetőjogi minősítése vagy a bűncselekményre alkalmazandó büntetés vonatkozásában (lásd ebben az értelemben: 2023. július 24-i Lin ítélet, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 107. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

82 Egyébiránt az Emberi Jogok Európai Bírósága már kimondta, hogy az EJEE 7. cikke nem biztosítja a szabályozás – a jogsértés elkövetője számára kedvező – módosításának visszaható hatályú alkalmazását, ha e módosítás kizárólag a ténybeli körülményeknek az e jogsértés elkövetése óta bekövetkezett változásával magyarázható, és ha ennélfogva magának a jogsértésnek a vizsgálata szempontjából nem releváns (EJEB, 2022. október 18., Morck Jensen kontra Dánia, CE:ECHR:2022:1018JUD006078519, 52. §).

83 A jelen ügyben, amint az a jelen ítélet 52. pontjában kiemelésre került, T. T.-vel szemben azért szabtak ki szankciót, mert 2015. november 4-én olyan, előre kevert betont szállító járművet vezetett, amelynek menetíró készüléke nem képezte érvényes időszakos felülvizsgálat tárgyát.

84 E tekintetben rá kell mutatni egyrészt arra, hogy az alapügyben szóban forgó jogsértés időpontjában alkalmazandó 3821/85 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése – a 165/2014 rendelet általi hatályon kívül helyezését megelőzően – lehetővé tette a tagállamok számára, hogy mentesítsék e rendelet alkalmazása alól az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) és (3) bekezdésében említett járműveket. Ugyanezen lehetőséget továbbra is biztosítja a tagállamok számára a 165/2014 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése, amely 2016. március 2-től alkalmazandó.

85 Másrészt a 2020/1054 rendelet az előre kevert beton szállítására használt járművek kategóriáját felvette az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében említett jármű-kategóriák közé, vagyis azok közé, amelyek tekintetében a tagállamok eltéréseket engedélyezhetnek, az ilyen módosítás pedig 2020. augusztus 20-tól alkalmazható.

86 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 78. pontjában rámutatott, a 2020/1054 rendelet, mivel e járműveket felvette az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében már említett járművek közé, arról tanúskodik, hogy az uniós jogalkotó álláspontja megváltozott annak szükségességét illetően, hogy menetíró készülék legyen az említett járművekben, amelyek főszabály szerint meglehetősen rövid távolságokat érintő utakat tesznek meg.

87 Az ilyen módosítás tehát különbözik azon esetektől, amelyekben a Bíróságnak alkalma nyílt lényegében annak megállapítására, hogy az alkalmazandó szabályozás módosítása, noha kedvező a gyanúsított vagy az elítélt számára, nem tartozhat a *lex mitior* elvének hatálya alá, mivel az ilyen módosítás nem alkalmas arra, hogy megváltoztassa a jogsértés tényállási elemeit, hanem e jogsértésre tekintettel pusztán a ténybeli helyzet megváltozását jelenti, vagy azt kizárólag az uniós jogalkotó olyan új, tisztán gazdasági és technikai jellegű értékelése igazolja, amely nem kérdőjelezi meg a szankcionált személy korábbi magatartásának szabálytalanságát (lásd ebben az értelemben: 2016. október 6-i Paoletti és társai ítélet, C-218/15, EU:C:2016:748, 32–36. pont; 2018. augusztus 7-i Clergeau és társai ítélet, C-115/17, EU:C:2018:651, 34–40. pont).

88 Ebből következik, hogy a bizonyos járművek menetíró készülékkel való felszerelésére és e készülék időszakos felülvizsgálatának elvégzésére irányuló kötelezettségre vonatkozó uniós jogi szabályokat a T. T. által elkövetett jogsértést követően olyan értelemben módosították, amely kedvező lehet a

számára, ha a szlovák hatóságok a 165/2014 rendelet 3. cikke (2) bekezdésének megfelelően úgy döntenek, hogy az ilyen típusú járműveket mentesítik a menetíró készülékkel való felszerelésre vonatkozó kötelezettség alól.

89 Márpedig a 461/2007. sz. törvény 2. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében említett összes kategóriába tartozó járművek mentesülnek a menetíró készülékkel való felszerelésre vonatkozó kötelezettség alól.

90 Ennélfogva megállapítható, hogy – amint arra a jelen ítélet 55. pontja rámutatott – a szlovák jogalkotó az uniós jogalkotó által figyelembe vettekkel azonos okokból úgy döntött, hogy él a 165/2014 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében előírt lehetőséggel, és a törvény erejénél fogva mentesíti az 561/2006 rendelet 13. cikkének (1) bekezdésében felsorolt összes jármű-kategóriát a menetíró készülékkel való felszerelésre vonatkozó kötelezettség alól.

91 Amint azt a szlovák kormány az írásbeli észrevételeiben és a tárgyaláson is hangsúlyozta, úgy tűnik tehát, hogy a Bíróság rendelkezésére álló iratokból az következik, hogy az előre kevert beton szállítására használt járművek esetében a menetíró készülékkel való felszerelésre vonatkozó kötelezettség szlovák jogban való eltörlése azt tükrözi, hogy a szlovák jogalkotónak a T. T. terhére rótthoz hasonló cselekmények megtorlására irányuló szándéka megváltozott, aminek vizsgálata azonban a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

92 Végül emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 49. cikke legalább ugyanazokat a garanciákat tartalmazza, mint az EJEE 7. cikkében foglaltak, amelyeket a Charta 52. cikkének (3) bekezdése alapján a védelem minimális szintjeként kell figyelembe venni (2024. július 29-i Alchaster ítélet, C-202/24, EU:C:2024:649, 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Bíróságnak következésképpen biztosítania kell, hogy az általa a jelen ügyben adott értelmezés olyan szintű védelmet biztosítson, amely nem sérti az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett e 7. cikkben biztosított szintű védelmet (2022. november 10-i DELTA STROY 2003 ítélet, C-203/21, EU:C:2022:865, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

93 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy azon követelmények, amelyekhez a Charta 49. cikkének (1) bekezdése az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatálya elvének esetleges alkalmazását köti, amint azok a jelen ítélet 81. pontjából kitűnnek, az Emberi Jogok Európai Bíróságának a jelen ítélet 82. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatára tekintettel ezen elv által nyújtott olyan szintű védelmet biztosítanak, amely nem sérti az EJEE-nek az említett Bíróság által értelmezett 7. cikkében biztosított szintű védelmet.

94 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés alkalmazható az olyan szabály alapján kiszabott, büntető jellegű közigazgatási szankcióra, amelyet e szankció kiszabását követően úgy módosítottak, hogy az a szankcionált személy számára enyhébbé vált, amennyiben e módosítás az e személy által elkövetett cselekmény büntetőjogi minősítésével vagy az alkalmazandó büntetéssel kapcsolatos álláspont megváltozását tükrözi.

A harmadik és a negyedik kérdésről

95 Harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket célszerű együtt vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy a büntető jellegű és az uniós jog hatálya alá tartozó közigazgatási bírsággal szemben benyújtott keresetet elutasító bírósági határozattal szemben benyújtott felülvizsgálati

kérelem tárgyában eljáró bíróság köteles az e bírósági határozat kihirdetését követően hatályba lépett, az elmarasztalt személyre nézve enyhébb szabályozást alkalmazni, függetlenül attól, hogy e határozat a nemzeti jog értelmében jogerős.

96 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatályára vonatkozó, a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatában foglalt szabály mindaddig alkalmazandó, amíg a bűnösséget megállapító jogerős ítéletet nem hoztak (lásd ebben az értelemben: 2015. október 6-i Delvigne ítélet, C-650/13, EU:C:2015:648, 56. pont).

97 E szabály ugyanis azt jelenti, hogy azon időponttól kezdve, amikor az érintett jogrendben úgy ítélték meg, hogy már nincs szükség az adott magatartás büntetésére vagy ilyen szigorú büntetésére, az ilyen értékelésbeli változást azonnal alkalmazni kell minden olyan büntetőeljárásra, amelyet még nem zártak le bűnösséget megállapító jogerős ítélettel.

98 Rá kell mutatni arra, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának ezen értelmezése nem sérti az EJEE 7. cikkében biztosított szintű védelmet. Az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatának megfelelően ugyanis az enyhébb büntetőtörvény visszaható hatályának elve, amelyet az EJEE 7. cikkének (1) bekezdése biztosít, azt jelenti, hogy amennyiben eltérés van a bűncselekmény elkövetése idején hatályban lévő büntetőjogi szabály és a jogerős ítélet meghozatala előtt elfogadott későbbi büntetőjogi szabály között, a bíróságnak a vádlottra enyhébb rendelkezéseket kell alkalmaznia (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2009. szeptember 17., Scoppola kontra Olaszország (2), CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, 109. §).

99 Másodszor, bár a büntetőeljárási szabályok a tagállamok hatáskörébe tartoznak annyiban, amennyiben az Unió e területen nem alkotott jogszabályt, a tagállamok e hatáskör gyakorlása során kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket, beleértve a Chartában biztosított alapvető jogokat is (lásd ebben az értelemben: 2024. április 30-i Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano ítélet, C-178/22, EU:C:2024:371, 44. pont).

100 Ennélfogva, noha a bűnösséget megállapító ítélet jogerős jellegét az ítéletet meghozó tagállam joga alapján kell értékelni (lásd analógia útján: 2014. június 5-i M ítélet, C-398/12, EU:C:2014:1057, 36. pont), ez nem változtat azon, hogy e fogalmat a Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának alkalmazása céljából az Unió egész területén önállóan és egységesen kell értelmezni, mivel e fogalom határozza meg az e rendelkezésben biztosított jognak, és következésképpen a tagállamok ebből eredő kötelezettségeinek a terjedelmét.

101 Ebből következik – amint azt a főtanácsnok az indítványának 99. pontjában lényegében hangsúlyozta –, hogy az a körülmény, hogy a bűnösséget megállapító ítélet a nemzeti jog értelmében jogerősnek minősül, nem meghatározó a Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának azon bíróság általi alkalmazása szempontjából, amelyhez az e bűnösséget megállapító ítélettel szemben jogorvoslati kérelmet nyújtottak be.

102 A bűnösséget megállapító ítélet ugyanis nem tekinthető a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata értelmében jogerősnek akkor, ha rendes jogorvoslat, azaz bármely olyan jogorvoslat tárgyát képezheti, amely a rendes eljárás részét képezi, és amely mint ilyen, olyan eljárási fejleményt jelent, amellyel bármelyik félnek észszerűen számolnia kell (lásd analógia útján: 1977. november 22-i Industrial Diamond Supplies ítélet, 43/77, EU:C:1977:188, 37. pont).

103 Ez a helyzet akkor, ha az elítélt személy vagy a bűnüldöző hatóság a törvényben meghatározott határidőn belül, és anélkül, hogy olyan kivételes körülményeket kellene igazolnia, mint például annak szükségessége, hogy a törvény érdekében biztosítsák az ítélkezési gyakorlat koherenciáját, a bűnösséget megállapító ítélet vagy a kiszabott büntetés hatályon kívül helyezése vagy megváltoztatása érdekében bírósági jogorvoslati kérelmet terjeszthet elő, éspedig annak ellenére, hogy az ilyen jogorvoslat a nemzeti jogban rendkívüli jogorvoslatnak minősül; a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott, a jelen ítélet 43. pontjában említett információk szerint a jelen ügyben a szlovák jogban ez a helyzet áll fenn. Amíg ugyanis az ilyen jogorvoslati kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő nem járt le, vagy az ilyen kérelmet nem bírálták el, az e bűnösséget megállapító és e büntetést kiszabó határozat nem tekinthető úgy, mint amely a Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának alkalmazásában a büntetőeljárást véglegesen megszüntette.

104 Egyébiránt, anélkül hogy ez döntő lenne, a bűnösséget megállapító ítélettel szembeni jogorvoslati kérelem benyújtásának halasztó hatálya arra utaló valószínűsítő körülménynek minősül, hogy e jogorvoslat olyan határozatra vonatkozik, amely e rendelkezés alkalmazásában nem tekinthető jogerősnek.

105 Ebből következik, hogy amennyiben valamely bírósági határozattal szemben a jelen ítélet 103. pontjában említett feltételek mellett felülvizsgálati kérelmet nyújtanak be, e határozat csak akkor válik jogerőssé a Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának alkalmazásában, ha a felek e jogorvoslati lehetőséget kimerítették, vagy az ilyen felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidőt hagyták lejárni anélkül, hogy ilyen kérelmet nyújtottak volna be.

106 Ennélfogva a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata azt jelenti, hogy a felülvizsgálati bíróság főszabály szerint köteles az olyan jogsértés elkövetője esetében, amelynek szankcionálása az uniós jog végrehajtásának körébe tartozik, az ezen elkövető számára enyhébb büntetőjogi szabályozást alkalmazni, még akkor is, ha e szabályozás az e felülvizsgálati kérelem tárgyát képező bírósági határozat kihirdetését követően lépett hatályba.

107 E következtetésen nem változtat az a körülmény, hogy a nemzeti jog értelmében a felülvizsgálati kérelem tárgyát képező határozat csak akkor helyezhető hatályon kívül, ha a jogszerűségét érintő hibában szenved, vagy hogy a felülvizsgálati bíróságnak az e határozat kihirdetésének időpontjában fennálló helyzetre tekintettel kell határozatot hoznia. Ugyanis, amint az a jelen ítélet 97. pontjából kitűnik, minden bíróságnak biztosítania kell azt, hogy a bűncselekmény elkövetője a számára enyhébb büntetőtörvény hatálya alá tartozzon mindaddig, amíg a bűnösségét megállapító ítélet nem jogerős.

108 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik egyrészt az, hogy T. T. a releváns nemzeti jogszabályban meghatározott határidőn belül felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, anélkül hogy rendkívüli körülményeket kellett volna igazolnia, másrészt pedig az, hogy e bíróságnak lehetősége van legalábbis arra, hogy a Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság) 2019. március 27-i határozatát hatályon kívül helyezze.

109 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatra is figyelemmel a Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság) 2019. március 27-i határozata ennélfogva nem tekinthető a Charta 49. cikke (1) bekezdése utolsó mondatának alkalmazása szempontjából „bűnösséget megállapító jogerős ítéletnek”.

110 Ebből következik, hogy ha a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítélné meg, hogy a T. T.-vel szemben kiszabott közigazgatási bírság büntető jellegű, e bíróság köteles lenne a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata értelmében a T. T. számára enyhébb, a 461/2007. sz. törvény – 2020/1054 rendelettel összefüggésben értelmezett – 2. §-ának (2) bekezdése szerinti szabályozást alkalmazni, függetlenül attól, hogy e szabályozás a Krajský súd v Bratislave (pozsonyi regionális bíróság) nemzeti jog értelmében jogerősnek tekintett határozatát követően lépett hatályba. E kötelezettséget nem érinti az, hogy a kérdést előterjesztő bíróság e jog értelmében köteles az e határozat meghozatalának időpontjában fennálló helyzetre tekintettel határozatot hozni.

111 Ez utóbbi tekintetben hozzá kell tenni, hogy amennyiben valamely nemzeti rendelkezést nem lehet az uniós jog követelményeivel összhangban értelmezni, az uniós jog elsőbbségének elve megköveteli, hogy az uniós jogi rendelkezéseket hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróság mellőzze a nemzeti jog bármely olyan rendelkezésének alkalmazását, amely ellentétes az uniós jog közvetlen hatállyal bíró rendelkezéseivel (2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 58. és 61. pont; 2024. február 20-i X [A felmondás indokolásának hiánya] ítélet, C-715/20, EU:C:2024:139, 72. pont).

112 Márpedig a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata világosan és pontosan van megfogalmazva, és ahhoz semmilyen feltétel nem kapcsolódik, így az közvetlen hatállyal rendelkezik.

113 Ennélfogva, ha a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítaná meg, hogy a belső joga nem jogosítja fel arra, hogy az előtte folyamatban lévő jogvitában alkalmazza a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatából eredő biztosítékokat, és hogy a nemzeti jogot nem lehet az uniós joggal összhangban értelmezni, akkor a hatáskörének keretei között biztosítania kell a jogalanyok számára a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatából eredő védelmet, és biztosítania kell e rendelkezés teljes érvényesülését, szükség esetén mellőzve az azzal ellentétes bármely nemzeti rendelkezés alkalmazását.

114 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát úgy kell értelmezni, hogy a büntető jellegű és az uniós jog hatálya alá tartozó közigazgatási bírsággal szemben benyújtott keresetet elutasító bírósági határozattal szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró bíróság főszabály szerint köteles az e bírósági határozat kihirdetését követően hatályba lépett, az elmarasztalt személyre nézve enyhébb nemzeti szabályozást alkalmazni, függetlenül attól, hogy e határozat a nemzeti jog értelmében jogerős.

A költségekről

115 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

valamely tagállam e rendelkezés értelmében az uniós jogot hajtja végre akkor, amikor egyrészt a 2006. március 15-i 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló, 1985. december 20-i 3821/85/EGK tanácsi rendelet 19. cikke (1) bekezdésének, valamint a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről és a közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról szóló 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. február 4-i 165/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 41. cikke (1) bekezdésének megfelelően közigazgatási szankciót szab ki valamely jármű vezetőjével szemben az e rendeletekben előírt kötelezettségek ez utóbbi általi megsértése miatt, másrészt pedig ezt követően él az utóbbi rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében számára biztosított azon lehetőséggel, hogy bizonyos közúti szállítójárműveket mentesítsen e kötelezettségek betartása alól.

2) **Az Alapjogi Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát a következőképpen kell értelmezni:**

e rendelkezés alkalmazható az olyan szabály alapján kiszabott, büntető jellegű közigazgatási szankcióra, amelyet e szankció kiszabását követően úgy módosítottak, hogy az a szankcionált személy számára enyhébbé vált, amennyiben e módosítás az e személy által elkövetett cselekmény büntetőjogi minősítésével vagy az alkalmazandó büntetéssel kapcsolatos álláspont megváltozását tükrözi.

3) **Az Alapjogi Charta 49. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát a következőképpen kell értelmezni:**

a büntető jellegű és az uniós jog hatálya alá tartozó közigazgatási bírsággal szemben benyújtott keresetet elutasító bírósági határozattal szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában eljáró bíróság főszabály szerint köteles az e bírósági határozat kihirdetését követően hatályba lépett, az elmarasztalt személyre nézve enyhébb nemzeti szabályozást alkalmazni, függetlenül attól, hogy e határozat a nemzeti jog értelmében jogerős.

Aláírások